

بنام خدا

تاریخ امتحان:	مهر آموزشگاه	اداره آموزش و پرورش	نام:
مدت امتحان: ۱۰۰ دقیقه			نام خانوادگی:
نمره کتبی:			نام پدر:
طراح:			پایه: دهم
امضاء:		آزمون علوم و فنون ادبی ۱	رشته: علوم انسانی

ردیف	صفحه اول	بارم	» سؤالات داده شده را به دقت بخوانید و پاسخ دهید «
۱	نخستین گام موثر در رویارویی با متون است.	۰/۲۵	
۲	چرا باید تمام یک متن، یک باره و بی‌گست خوانده شود؟	۰/۵	
۳	در خوانش دقیق شعر زیر، به چه نکاتی باید توجه نمود؟ (یک مورد) نهنگی بچه هی خود را چه خوش گفت: به دین ما حرام آمد کرانه همه دریاست ما را آشیانه به موج آویز و از ساحل بپرهیز	۰/۲۵	
۴	در سروده‌ی زیر کدام مورد مربوط به قلمرو ادبی نمی‌باشد؟ هر که زین گلشن لبی خندان تر از گل بایدش خاطری فارغ ز عالم چون توکل بایدش خردی ای از مال دنیا در بساط هر که هست جبهه هی واکرده ای پیوسته چون گل بایدش الف) گل و گلشن تناسب دارند ب) گلشن، کنایه از دنیاست ج) بساط، واژه ای غیرفارسی است	۰/۲۵	
۵	در زمان سامانیان عمده ترین مرکز فرهنگی به شمار می‌آمد.	۰/۲۵	
۶	آشنایی با برونه‌ی اثر، یعنی آشنایی با ساختمان بیرونی آن. الف) درست است	۰/۲۵	
۷	نکات زبانی و ادبی متن زیر را بنویسید: (برای هر یک، دو مورد بنویسید) «چون بشناختم که آدمی شریف تر خلائق است و قدر ایام عمر خویش نمی‌داند، در شگفت افتادم و چون نیک بنگریستم؛ دریافتم که مانع آن، راحت اندک و نیاز خقیر است که مردمان بدان مبتلا گشته اند. پس من دنیا را بدان چاه پر آفت، مانند کردم و موشان سپید و سیاه و مداومت ایشان بر بریدن شاخها بر شب و روز، و آن چهار مار را به طبایع که عmad خلقت آدمی است و هرگاه که یکی از آن در حرکت آید زهر قاتل باشد....»	۲	
۸	متن داده شده را از نظر قلمرو ادبی بررسی کنید (۴ مورد) ملک گفت: «آورده اند که بازارگانی غلامی داشت دانا و زیرک سار و بیدار بخت. بسیار حقوق بندگی بر خواجه ثابت گردانیده بود و مقامات مشکور و خدمات مقبول و مبرور جراید روزگار ثبت کرده.» (مرzbان نامه، سعد الدین و راویانی)	۱	
۹	دو مورد از ویژگیهای فکری حکایت زیر را بیابید و بنویسید. «پارسا زاده ای را نعمت بیکران به دست افتاد؛ فسق و فجور آغاز کرد. باری، به نصیحتش گفتم: ای فرزند، دخل؛ آب روان است و عیش؛ آسیاب گردان؛ یعنی خرج فراوان کردن، مسلم کسی را باشد که دخل معین دارد.	۱	
	عقل و ادب پیش گیر و لهو و لعب بگذار که چون نعمت سپری شود، سختی بری و پشیمانی خوری.»		

صفحه دوم	«سوالات داده شده را به دقت بخوانید و پاسخ دهید»	ردیف
۱	<p>با توجه به متن زیر به سوالات پاسخ دهید : «روزی شخصی پیش بھلول ، بی ادبی نمود . بھلول او را ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی؟ او گفت چه کنم؟ آب و گل مرا چنین سرشته اند . گفت : آب و گل تو را نیکو سرشته اند ، اما لگد کم خورده است !». (لطایف الطوایف)</p> <p>(الف) تعلیمی بودن اثر ، نشانه‌ی کدام قلمرو آن است ؟ (ب) لگد کم خورده است ؛ کنایه از چیست ؟</p>	۱۰
۰/۱۵	<p>کدام گزینه در مورد شعر سبک خراسانی درست نمی باشد ؟</p> <p>(الف) روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است ☐</p> <p>(ب) سادگی زبان شعر ☐</p> <p>(ج) گسترش عرفان و تصوف ☐</p> <p>(د) قافیه و ردیف های ساده در شعر ☐</p>	۱۱
۰/۲۵	<p>فراوانی لغات و ترکیبات عربی شعر از ویژگی های سبک عراقی است :</p> <p>(الف) درست ☐</p> <p>(ب) نادرست ☐</p>	۱۲
۰/۱۵	<p>شعر داده شده را از نظر آهنگ و وزن بررسی نمایید :</p> <p>ای ساربان آهسته ران کارام جانم می رو د وان دل که با خود داشتم با دلستانم می رو د</p>	۱۳
۰/۲۵	<p>تعداد هجاهای یک واژه برابر است با تعداد آن واژه .</p>	۱۴
۰/۲۵	<p>واج « و » در کدام یک از واژه های داده شده مصوب است ؟</p> <p>(الف) صورت ☐</p> <p>(ب) روانه ☐</p>	۱۵
۱	<p>در بیت داده شده واژه های قافیه را بیابید ، حروف قافیه و قاعده‌ی آن را بنویسید .</p> <p>خط عارضش خوش تراز خط دست نکو نام و صاحب دل و حق پرست</p>	۱۶
۲	<p>نصرع اول بیت داده شده را به خط عروضی بنویسید ، تقطیع هجایی کرده و علامتهای هجایی آن را بنویسید .</p> <p>مرنجان دلم را که این مرغ وحشی زبامی که برخاست مشکل نشیند</p>	۱۷
۰/۱۵	<p>با توجه به علامت های هجاهای ، کدام واژه ها با حذف همزه ، تلفظ شده اند ؟</p> <p>(الف) گل اندام - - - U ☐</p> <p>(ب) خوش افکار U - - U ☐</p>	۱۸
۰/۱۵	<p>منظور از واج آرایی چیست ؟</p>	۱۹
۰/۱۵	<p>در بیت زیر واج آرایی را نشان دهید :</p> <p>سرچشمہ شاید گرفتن به بیل چو پر شد ، نشاید گذشتن به پیل</p>	۲۰
۰/۷۵	<p>سجع را مشخص نموده و نوع آن را بنویسید .</p> <p>ملک بی دین باطل است و دین بی ملک ضایع</p>	۲۱
۰/۷۵	<p>آیا عبارت زیر مسجع است ؟ دلیل خود را بنویسید .</p> <p>سر عشق ، نهفتني است نه گفتني و بساط مهر ، پیمودني است نه نمودني .</p>	۲۲
۰/۲۵	<p>به موازنه ای که همه‌ی سجع های آن متوازی باشند ، می گویند .</p>	۲۳
۰/۷۵	<p>کدام بیت آرایه‌ی ترصیع دارد ؟ آن را اثبات نمایید .</p> <p>(الف) ما زیالاییم و بالا می رویم ما ز دریاییم و دریا می رویم</p> <p>(ب) گر عزم جفا داری ، سر در رهت اندازم ور راه وفا گیری ، جان در قدمت ریزم</p>	۲۴

ردیف	«سؤالات داده شده را به دقت بخوانید و پاسخ دهید «	صفحه سوم	بارم
۲۵	گزینه های صحیح را در ستون های «الف» و «ب» به هم وصل نمایید. «ب» ۱- جناس همسان ۲- جناس افزایشی ۳- جناس اختلاف حرکتی «الف» ۱- آیین و آیینه ۲- خویش و خویش ۳- گرد و گرد		۰/۷۵
۲۶	واژه‌ی زیر را به خط عروضی نوشته و علامت های هجایی آن را بنویسید. روزنہ		۰/۷۵
۲۷	نمونه‌ی داده شده را از نظر ویژگی زبانی بررسی نمایید (دو مورد) بوی جوی مولیان اید همی یاد یار مهربان اید همی ای بخارا شاد باش و دیر زی میر، زی تو شادمان آید همی		۱
۲۸	در سروده‌ی زیر واج آرایی ، جناس و تکرار را بنویسید و بگویید این موارد مربوط به کدام قلمرو می باشند؟ خیزید و خز آرید که هنگام خزان است باد خنک از جانب خوارزم وزان است گل بیند چندان و سمن بیند چندان چندان که به گلزار ندیده است و سمن زار		۱/۲۵
۲۹	با توجه به ایيات داده شده دو ویژگی ادبی و یک ویژگی زبانی آن ها را بنویسید. یکی نماند کنون زان همه، بسود بریخت چه نحس بود! همانا که نحس کیوان بود نه نحس کیوان بود و نه روزگار دراز چه بود؟ منت بگویم: قضای یزدان بود		۰/۷۵
پیروز و سر بلند باشید عزیزان			
طراح سوالات:			
			
۲۰			جمع